

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Пушкіна О.В.

«25» червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАТИНСЬКА МОВА»

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Рівень вищої освіти.....	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Право
Ступінь	Бакалавр
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційний залік
Термін викладання	3-й семестр (5,6 чверть)
Мова викладання	українська

Викладач: Махова Лілія Олексіївна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма вибіркової дисципліни «Латинська мова» для першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 Право/Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. цивільного, господарського та екологічного права. – Д.: НТУ «ДП», 2025. – 17 с.

Розробник:

Махова Лілія Олексіївна, старший викладач кафедри цивільного, господарського та екологічного права.

Робоча програма призначена для реалізації компетентного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма стане в нагоді для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 081 Право (протокол № 7 від 23.05.2025р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	6
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	7
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	7
6 СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ	8
7. ПОЛІТИКА КУРСУ	Ошибка! Закладка не определена.
8. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	8
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	16

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова дисципліна «Латинська мова» є необхідною частиною професійної підготовки спеціалістів спеціальності 081 Право. Вона є варіативною

дисципліною та відіграє важливу роль в процесі підготовки майбутніх спеціалістів для розуміння професійної термінології. Дисципліна "Латинська мова" є базою при вивченні права.

РН ₁	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин
РН ₂	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
РН ₃	Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
РН ₁₀	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правову термінологію
РН ₁₁	Володіти базовими навичками риторики
РН ₁₂	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло
РН ₁₃	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту

Предмет вивчення вибіркової дисципліни: фонетична, морфологічна й синтаксична системи латинської мови.

Метою дисципліни є: ознайомлення із загальноосвітнім значенням латинської мови та її впливом на сучасні європейські мови; отримання знань про фонетику, морфологію, синтаксис та лексику латинської мови; навчання читання та перекладу оригінальних латиномовних текстів.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту вибіркової дисципліни за цим критерієм.

Безперервна традиція і незаперечна необхідність вивчення курсу латинської мови в усіх вузівських програмах спеціальності «Право» зумовлена низкою як загальноосвітніх, так і вузькопрофесійних чинників. Історично склалося так, що античний Рим став колыскою всієї сучасної західної цивілізації, культури, права основою нових європейських мов.

Знання латинської мови є необхідною умовою успішної професійної діяльності для спеціаліста, який прагне працювати у лінгвістичній, соціальній, сфері філософських наук, юриспруденції.

Особливо важливим є усвідомлення суспільством того факту, що вивчення іноземних і ширше — нерідних мов і культур сприяє не тільки розвитку окремої особистості у світі, що динамічно змінюється, але і гармонійному розвитку всього суспільства, виховує повагу до рідної культури, прищеплює толерантність у ставленні до інших мов і культур, здатність до міжкультурної взаємодії, готовність до діалогу.

Україна — незалежна держава, яка здійснює ряд важливих заходів для того, щоб увійти до світового співтовариства. Економічні та політичні реформи стали причиною як інтернаціоналізації університетів, так і зростання мобільності викладачів та студентів. Суспільство потребує все більше спеціалістів, які можуть працювати на міжнародному рівні.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання (ПРН) в дисциплінарні (ДРН) та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН ₁	ДРН1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
РН ₂	ДРН2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання латинською мовою.
РН ₃	ДРН3	Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних латиномовних джерел.
РН ₁₀	ДРН4	Вільно спілкуватися латинською мовою як усно, так і письмово, правильно вживаючи правову термінологію.
РН ₁₁	ДРН5	Володіти базовими навичками риторики.
РН ₁₂	ДРН6	Доносити до респондента матеріал латинською мовою з певної проблематики доступно і зрозуміло.
РН ₁₃	ДРН7	Пояснювати на латинській мові характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

Знання:

- правил читання латинських літер та їх сполучень;
- понятійного апарату фонетики, морфології, словотворення, синтаксису, лексикології латинської мови;
- граматичних категорій латинської мови;
- основ синтаксису простого та складного речень;
- 100 латинських паремій, фразеологізмів;
- міжнародного студентського гімну “Gaudeamus”;
- базових відомостей про реалії матеріальної та духовної культури Давнього Риму, які є необхідними для адекватного розуміння латинського тексту античної епохи;
- базових навичок усного спілкування латинською мовою.

Уміння:

- читати та писати латинською мовою;
- перекладати зі словником оригінальні латинськомовні джерела;
- перекладати з української на латинську мову нескладні тексти, прості вирази, афоризми, паремії;
- пояснювати фонетичні, лексичні та граматичні явища латинської мови;
- розпізнавати запозичені латинські корені в українській лексиці;
- користуватися словниками і довідковою літературою з латинської мови;
- адекватно використовувати пареміологічний фонд латинської мови;
- використовувати систему знань, отриманих у результаті вивчення латинської мови, у галузі гуманітарних і професійно-орієнтованих дисциплін.

Комунікація:

- готовність до вживання латинських термінів і паремій у комунікації в письмовій та усній формах з метою вирішення завдань у майбутній професійній діяльності;
- володіння навичками використання латинських термінів і паремій у публічних виступах як перед українською, так і перед зарубіжною аудиторією;
- володіння техніками встановлення професійних контактів та розвинутим професійним спілкуванням, у тому числі з використанням латинських термінів і паремій.

Автономність та відповідальність:

- вміти самостійно правильно виконувати завдання та письмові вправи, аргументовано та послідовно відстоювати свою думку;
- вміти ефективно організовувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності;
- мати здатність до самонавчання з латинської мови.

З БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

«Римське право»,
«Іноземна мова».

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	-	-	-	-	-	2	-
практичні	33	33	81	-	-	6	112
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
контрольні заходи	6	6	-	-	-		
РАЗОМ	120	39	81	-	-	8	112

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ 3 семестр; 5,6 чверть	33
ДРН 1-7	1. Латинська мова і сучасні мови. Латинська мова як класична мова. Латинська мова в системі гуманітарної освіти. Латинська мова як основа юридичної термінології і фразеології.	2
ДРН 1-7	2. Латинська мова – мова римського права. Основні періоди історії Римської держави, римського права. Латиномовні джерела права.	2
ДРН 1-7	3. Фонетика. Алфавіт. Правила вимови голосних. Диграфи і дифтонги. Вимова приголосних. Наголос.	2
ДРН 1-7	4. Дієслово: загальна характеристика. Граматична будова латинської мови як флективно-синтетичної. Граматичні ознаки дієслова. Основні словарні форми дієслова. Основи дієслова. Лексикографія дієслова.	4
ДРН 1-7	5. Особові закінчення act./pass. Praes., imperf., fut. I ind. act./pass. Imperativus praesentis. Особливості перекладу. Дієслово sum, fui, -, esse.	2
ДРН 1-7	6. Іменник. Граматичні ознаки іменника. Загальна характеристика відмін. Іменники I відміни. Синтаксис простого речення. Складений присудок. Nominativus duplex.	2
ДРН 1-7	7. Друга відміна іменників. Правило відмінювання імен середнього роду.	2
ДРН 1-7	8. Прикметник: граматичні ознаки. Прикметники I-II відміни. Особові займенники. Присвійні займенники.	2
ДРН 1-7	9. Пасивна конструкція у латинській мові: Ablativus auctoris. Ablativus instrumenti.	2
ДРН 1-7	10. Іменники III відміни: приголосний тип, голосний тип, мішаний тип.	2
ДРН 1-7	11. Іменники IV відміни. Іменники V відміни.	2
ДРН 1-7	12. Прикметники III відміни. Ступені порівняння прикметників. Ablativus comparationis, Genetivus partitivus.	2

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН 1-7	13. Часи системи перфекту дійсного стану.	3
ДРН 1-7	14. Pronomina demonstrativa. Pronomina interrogativa. Pronomina relativa.	2
ДРН 1-7	15. Числівник. Розряди числівників. Утворення і використання. Римські цифри. Римський календар.	2
РАЗОМ		33

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Кредити ЄКТС навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	Засоби діагностики	Процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час лекцій	диф.залік	визначення середньозваженого результату поточних контролів; надання відповідей під час заліку
Семінари	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час семінарських занять		
	або індивідуальні завдання	Виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 6 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів). Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 20 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) роботи в кінці семестру (30 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення навчальною дисципліни. Підсумкова тестова робота наведена нижче в таблиці і складає максимум 100 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100

6.4. Критерії оцінювання за роботу на семінарських заняттях:

Семінарські заняття оцінюються максимально у 10 балів кожне, причому:
 10 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури;
 8 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу;
 6 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;
 4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;
 2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;
 0 балів – відсутність відповіді.

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; критичне осмислення проблем у навчанні та /або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність:	95-100
	- спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
♦ розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; ♦ провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	Відповідь характеризує уміння:	95-100
	- виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність	
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній	90-94

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	діяльності з не грубими помилками	
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; ♦ використання іноземних мов у професійній діяльності	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не	60-64

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	реалізовано 10 вимог)	
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
♦ відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним	Відмінне володіння компетенціями: - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс-365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Латинська мова» (www.do.nmu.org.ua)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність, введений військовий стан або в період епідемії) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за графіком, погодженим з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту вибіркової дисципліни «Латинська мова».

8. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа MOODL.

Google Диск.

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/305, 10/307, 10/510 для проведення занять.

Для навчання студенту необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365.

Аудиторне навчання поєднується з онлайн навчанням на технологічній платформі Moodle та в комунікаційних застосунках Microsoft Office 365, Teams, ZOOM, мобільних додатках з використанням електронних підручників, матеріалів та on-line сервісів.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Гриценко С.П. Латинська мова і основи римського права. – К.: Центр навчальної літератури, 2022. – 336 с.
2. Кельтман М.І. *Via Latina ad Ius*: Підручник. К-2023.–292 с.
3. Ставнюк В.В. Юридична латина. Основи граматики. Вибрані юридичні терміни, формули, сентенції. – К., 2022.
4. Хоміцька З.М. Латинська мова. – Харків: “Право”, 2023. – 256 с.
5. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. 500 крилатих висловів. Тексти.
6. Латино-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники. – К.: Індоевропа, 2024. – 320 с.
7. Ревак Н.Г., Сулим В.Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів). – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. – 240 с.
8. Скорина Л.П., Чуракова Л.П. Латинська мова для юристів: Підручник / За ред. С.В. Семчинського – 2-е вид., виправлене і доповнене.– К.: Атака, 2023. – 416 с.

Допоміжна література

1. Крилаті латинські вирази / Авт.-сост. Ю.С. Цибульник. – М.: «ТОВ Вид-во АСТ»; Харків: «Фоліо», 2022. – 830 с.
2. Харитонов Є.О. Римське право (Інституції). – Харків, 2023. – 288 с.
3. Хоміцька З.М. Словник латинських юридичних висловів. – Харків: “Право”, 2023. – 270 с.
4. Stolz P., Schmalz J.H. *Lateinische Grammatik*. 6 Aufl. München, 1963. – 357 с.
5. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник. – К.: Вища школа, 2023. – 247 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://iuscivile.com/>
2. <http://www.uniroma1.it/>
3. <http://www.dptromano.unina.it/>
4. <http://www.dirittoestoria.it/iusantiquum/>

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАТИНСЬКА МОВА»**

для бакалаврів спеціальності 081 Право

Розробник: Махова Лілія Олексіївна

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49600, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19